

ארחות

כב). אמר להם: חמור קניתי, אבן טוב לא קניתי. הlk ויהזיר לאותו היישמעאל. קרא עליו אותו היישמעאל: ברוך הוא אלהי שמעון בן שטח! (דברים ורבה ג, ג). וכן יש בירושלמי (בבא מציעא פ"ב ה"ה): חכמים הזקנים קנו חטים מן הגויים, ומצאו בו צורך של מעות ויהזירו להם. אמרו הגויים: בריך אלהון דיהודיא! וכן יש הרבה מעשים שהחזרו מפני קדוש השם. וכשיש אמת למטה, אז ישקיף השם יתברך בצדך על הארץ, שנאמר: "אמת הארץ תצמץ, וצדך ממשמים נשקף" (תהלים פה, יב).

לbin ראה שישיו כל עניין באמת, רע או טוב, ותשמד על "האל הנאמן, שמר הברית והחסד לאחבי ולשמרי מצתו" (דברים ז, ט). ומה היא נאמנותו? שהוא שומר הברית. אם צדיק שחתא חטא קל, הוא פורע גמולו בעולם הזה.

שער העשרים וארכעה

שער החניפות

רשע ומרשיע צדיק, תועבת ה' גם שניהם" (משל י, ט). ואם עוז זה החוטא גלי לרבים, וזה מחייבם לו ברבים ואומר לו: זה וישראל אתה, אז חילל השם יתברך ובזה דת ודין. ותיבב אדם למסר עצמו לסקנה ולא ישים עצמו בעוז זה. ואמרו רבותינו עליהם השלום על אגריפס, שהיה קורא בתורה, וכשהגיע לפוסק: "לא תוכל לחתת عليك איש נכרי" (דברים י, ט), זילגו עיניו דמעות. אמרו לו: אחינו אתה! באotta שעה נתחיבנו שונאי ישראל כליה על שהחגינו לאגריפס (סוטה מא). גם היושב על הדין אל יפחד מאיש, פמו שנאמר: "לא תגورو מפני איש" (דברים א, י). ובחניפות בזה יש בו ענש שקר וחניפות.

השני — המשבח רשע בפני בני-אדם, מפניו או שלא בפניו. ואפ-על-פי שלא יצדק אותו על מעשיו הרעים, אלא אמר בסתם: איש טוב

חניפות נחלקה לתשעה חלקים:
הראשון — מי שהוא מכיר בחברך שהוא רשע ורמאי, והוא מוציא שם רע על הכספיים, והוא גזיל ממון חברך, ובא זה ומחייב לו; ולא כי שהוא מחייב לו ומשבחו, אלא שהוא מחייב לו לשון ויאמר: לא פעלת און במה שעשית — בדבר זה יש בפה עברות והרבה ענשין: האחד — שהיה לו להוביחו על חטאיו, ולא כי שאנו מוכיחו, אלא אומר לו "לא חטאתי", ומחזק יד מרים, ריש לזה החגוף ענש שלא קיגא על האמת. ועוד, שהחגוף נתן מכשול לפניו החוטא, כשהוא אומר לא חטאתי לא ישוב מרעתו ויוסף עוד לחטא, בלבד הארץ שגענש על נזק וצער בני-אדם, שהזיק וצער החוטא, ולא ישלם להם ולא יפיקם מחייבת החניפות שלזה המצדיק רשע, ונאמר: "מצדיק